

Kéthavonta megjelenő helyi információs és kulturális lap

XV. évfolyam 5. szám

2018. október

Ládi Körkép

Önkormányzat hírei
3-4. oldal

Óvodai tanévkezdés
5. oldal

**Generációs
műhelyfoglalkozások**
7. oldal

**Interjú Farkas Józsefnével,
mindenki Éva nénijével**
9. oldal

Viharos történelmünk
13. oldal

Impesszum - Ládi Körkép

Kiadja: Sajólad Község Önkormányzata Főszerkesztő: Varga-Bócsi Ágnes
Szerkesztőségi tagok: Bugyinkóné Ronyecz Ágnes, Czaga László, Szendrei Csilla,
Takácsné Gah Erzsébet, Veres Mária Fotó: Keresztúri Ágnes
Elérhetőség: ladi.korkep.szerk@gmail.com

Címlapfotó: Keresztúri Ágnes

www.sajolad.hu

Augusztus 20-ai
ünnepség

AZ ÖNKORMÁNYZAT HÍREI, AKTUALITÁSOK

TESTÜLETI HÍREK

AUGUSZTUS

A munkatervtől eltérően, **2018. augusztus 28.** napján rendkívüli testületi ülést tartott a képviselő-testület, melyen a téma a pályázat benyújtása volt a szociális célú tüzelőanyag vásárláshoz kapcsolódó kiegészítő támogatáshoz. Tekintettel arra, hogy az önkormányzat sikeresen pályázott, lehetőség lesz november hónap folyamán, **2018. november 23. napjáig szociális célú tüzelőanyag igénylés iránti kérelmet benyújtani.** A részletes feltételek az önkormányzat hirdetőtábláin és a honlapon olvashatóak.

SZEPTEMBER

2018. szeptember 18. napján tartotta munkaterv szerinti első ülését a képviselő-testület az őszi időszakban. A testületi ülésen elsőként megtárgyalta a testület az önkormányzat 2018. I. félévi költségfelhasználásáról, gazdálkodásáról, szóló beszámolót. A gazdálkodással összefüggésben a testület döntött a települési önkormányzatok rendkívüli önkormányzati költségvetési támogatására vonatkozó pályázat benyújtásáról is, melyet elsősorban a kötelező önkormányzati feladatok ellátását szolgáló elégtelen feladatfinanszírozás indokol.

A korábbi évekhez hasonlóan csatlakozott az önkormányzat a **2019. évi Bursa Hungarica felsőoktatási ösztöndíj pályázathoz.** Az önkormányzat 2002-ben csatlakozott először a programhoz, azóta ez folyamatos. A csatlakozást követően a pályázat kiírásának határideje: 2018. október 5. melyet az önkormányzat a

hirdetőtáblákon és honlapján tesz közzé. **A pályázatok rögzítésének és az önkormányzathoz történő benyújtásának határideje: 2018. november 6.** A beérkezett pályázatok elbírálási és rögzítési határideje az önkormányzat részéről az EPER-Bursa rendszerben: 2018. december 6.

A Sajólad Gyöngyszem Óvoda vezetője kérte a testület hozzájárulását az óvodai csoportlétszám-túllépés fenntartói engedélyezéséhez. Az óvodai létszám alakulásában kedvező folyamatok tapasztalhatók, folyamatosan nő a beíratott gyermekek száma.

Javaslatot fogadott el a testület arra vonatkozóan, hogy az önkormányzat kezdeményezze a Római Katolikus Egyházközségtől a működő temető átvételét. Az előterjesztés az alábbiakat tartalmazta, melyet a testület egyhangúan támogatott.

Sajólad község közigazgatási területén 3 temető van:

1. kivett temető elnevezésű, 566. hrsz-ú, tulajdonosa a Római Katolikus Egyház Sajólad, területe 1,0008 ha
2. kivett temető elnevezésű, 395. hrsz-ú tulajdonosa a Római Katolikus Egyház Sajólad, területe 3322 m²
3. kivett temető elnevezésű, 393. hrsz-ú, tulajdonosa az Izraelita Hitközség Sajólad, területe 401 m²

A három temető közül az 566. hrsz-ú temető működik. A településen önkormányzati tulajdonban vagy kezelésben lévő temető nincs.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (2) pont-

ja alapján a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok körébe tartozik többek között a településüzemeltetésen belül a köztemetők kialakítása és fenntartása.

A helyi területi, földrajzi viszonyokat figyelembe véve helyi köztemető kialakítására leginkább a jelenleg működő egyházi temető bővítésével van lehetőség. Ez összhangban van a Helyi Építési Szabályzattal és egyéb településrendezési eszközökkel is.

A bővítés első lépéseként az önkormányzat kezdeményezte a meglévő temető térítésmentes önkormányzati tulajdonba adását. Ezzel nemcsak a bővítés válik lehetővé, de pályázati vagy saját forrásból a meglévő temető kerítésének megépítése, a ravatalozó felújítása, a temető területén lévő közterületi eszközök (padok, stb.) és a hulladékártató edények felújítása, rendbetétele is lehetővé válik.

Az átvétel első lépéseként megkerestük a helyi egyházközséget, valamint az Egri Főegyházmegyét írásban, megkeresésünkre egyelőre válasz nem érkezett.

Veres Mária
jegyző

KÖZÉRDEKŰ HIRDETMÉNYEK

AVAR ÉS KERTI HULLADÉK ÉGETÉS

November 15. napjáig van lehetőség **csütörtök, péntek, szombati napokon 09.00-15.00 órák között avar és kerti hulladék égetésére** a vonatkozó helyi rendelet szerint Sajóladon.

Aki a rendeletben foglalt előírásokat nem tartja be, közigazgatási bírsággal sújtható. Az

önkormányzati rendelet megtalálható: a Nemzeti Jogszabálytár felületén, a <http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh1eg0ed3dr0eo1dt8ee3em8cj9bx4bx7bw8bwcf0cc1n> címen, valamint a helyi hirdetőkönyv honlapon.

A tűzgyújtási tilalommal kapcsolatos legfontosabb tudnivalók, továbbá az erdőterületen és a szabadban történő tűzgyújtás szabályai az alábbiakban olvashatók: http://www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=monitor_tuzgyujtasi_tilalom

Veres Mária
jegyző

HIRDETMÉNY A KUTAKRÓL

Korábban sok helyen lehetett olvasni, hallani, hogy a 2018. január 1. napját megelőzően engedély nélkül létesített vízkivételt biztosító vízellátási-művek fennmaradási engedély iránti kérelemmel fordulhatnak az illetékes hatósághoz. A fennmaradási engedélyt 2018. december 31-ig lehet kérelmezni a megfelelő vízgazdálkodási hatáskörrel rendelkező hatóságok valamelyikénél. A jegyzőtől akkor, ha a kút háztartási igényeket elégíti ki és legfeljebb évi 500 köbméter vizet szolgáltat talajvízből vagy vízparti vízből. Kitétel az is, hogy a kút ne érintsen vízbázisvédelmi területet. Ettől eltérő esetben a fővárosi vagy a megyei katasztrófavédelmi igazgatósághoz kell benyújtani a kérelmet,

2018. július 20. napján az Országgyűlés elfogadta a T/384. számú a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvénynek a vízkivételekkel összefüggő módosításáról szóló törvényt. Ez a törvénymódosítás számos, enyhébb szabályozást tartalmazott: nem kell engedély, illetve bejelentés nélkül létesíthető a 80 méter talpmélységnél nem mélyebb, a házi vízigényt meg nem haladó vízkivételt biztosító kút. Továbbra is engedély kell viszont a hideg és a termálkarszt készletekbe történő beavatkozáshoz, valamint a gazdasági célú vízkivételekhez. Fontos változás, hogy meghosszabbították az illegálisan létesített, továbbra is engedélyköteles kutaknál a bírságmentes engedélyezés moratóriumát, idén december 31. helyett 2028. december 31-re.

A 2018. július 20. napján elfogadott törvényt a köztársasági elnök nem írta alá, hanem elküldte az Alkotmánybíróságnak azzal, hogy állapítsa meg annak alaptörvény-ellenességét. Az Alkotmánybíróság 13/2018.(IX.4.) számú AB határozata megállapította az elfogadott törvény alaptörvény-ellenességét, így az nem lépett hatályba.

Jelenleg tehát az érvényben lévő szabályozás alapján a 2018. január 1. napját megelőzően engedély nélkül létesített vízkivételt biztosító vízellátási-művek tulajdonosai továbbra is fennmaradási engedélyt kell, hogy beszeressenek 2018. december 31. napjáig. Tekintettel arra, hogy az engedélyezési eljárás nagyszámú ügyfelet érinthet országosan, valamint az tervdokumentáció-köteles, az év fennmaradó szakában ezt végrehajtani nem lehet.

Remélhetőleg születni fog valamilyen más, enyhébb vagy átmeneti szabályozás, melyről a lakosságot tájékoztatni fogjuk. Egyelőre türelmüket kérjük.

Veres Mária
jegyző

ANYAKÖNYVI HÍREK

SZÜLETÉSEK

2018. augusztus - szeptember

Radics Laurent János - Miskolc, 2018. 07. 13.
(An: Sztai Letícia)

Kelemen Balázs - Miskolc, 2018. 07. 19.
(An: Tóth Anita)

Karsza Tamara - Miskolc, 2018. 07. 20.
(An: Fodor Erzsébet)

Jónás István Dominik - Miskolc, 2018. 08. 05.
(An: Csóka Ramóna Livia)

Horváth Krisztián - Miskolc, 2018. 08. 06.
(An: Horváth Eleonóra)

Balog Maja - Miskolc, 2018. 08. 14.
(An: Balog Boglárka)

Galamb Ádám Béla - Miskolc, 2018. 08. 16.
(An: Galamb Vivien Mária)

Merucza Rubina Anna - Miskolc, 2018. 09. 10.
(An: Merucza Barbara)

Csóka Róbert - Miskolc, 2018. 09. 16.
(An: Csóka Viktória)

HÁZASSÁGKÖTÉSEK

2018. augusztus-szeptember

2018. augusztus 04.

Korpás Miklós Péter - Szikszai Dalma
2018. augusztus 11.

Majoros Donát - Mészáros Lilla
2018. augusztus 11.

Hancsák Julianna - Rózsavölgyi Zoltán
2018. augusztus 18.

Zavarkó Zoltán - Nemes Krisztina
2018. augusztus 31.

Kaló Béla - Kerékgyértő Erika
2018. augusztus 31.

Leskó Sándor - Sólyom Edina

ELHALÁLOZÁSOK

2018. augusztus - szeptember

2018. augusztus 03. - Farkas József István
(szül.: 1946. 01. 04.)

2018. augusztus 08. - Kobák András
(szül.: 1957. 08. 11.)

2018. augusztus 11. - Nagy László
(szül.: 1948. 09. 29.)

2018. augusztus 12. - Lénártfalvi Ferencné
(szül.: Mátyás Borbála, 1932. 01. 01.)

2018. augusztus 20. - Supák Józsefné
(szül.: Kassai Anna, 1944. 07. 26.)

2018. szeptember 06. - Ládi László
(szül.: 1972. 08. 17.)

2018. szeptember 08. - Gárdonyi Mária Rozália
(szül.: 1946. 02. 21.)

2018. szeptember 08. - Törtei Lajosné
(szül.: Tomcsik Franciska Erzsébet, 1937. 11. 23.)

2018. szeptember 13. - Bárdos Béla
(szül.: 1949. 12. 19.)

2018. szeptember 16. - Szabó Tiborné
(szül.: Tóth Erzsébet, 1970. 03. 31.)

2018. szeptember 18. - Szabó Istvánné
(szül.: Varga Etelka, 1932. 02. 04.)

Bócsi Alexandra gyámügyi előadó,
Lénártfalvi Gréta ált. előadó

INTÉZMÉNYEK HÍREI, ESEMÉNYEI

SAJÓLÁDI GYÖNGYSZEM ÓVODA

ÉVKEZDÉS AZ ÓVODÁBAN

A Sajólad Gyöngyszem Óvodában a 2018-19-es nevelési évben a beírt gyermeklétszám 108 fő.

23 új gyermeket írtak be a szülők a kiscsoportba.

Augusztus 27-től megkezdődött a beszoktatás, és folyamatosan érkeznek a kis ovisok a Pillangó kiscsoportba.

Igyekszünk a szülőket bevonni a kezdeti nehézségek leküzdése érdekében a napi tevékenységekbe. Az első időszakban az édesanyák az óvodában töltenek néhány órát a gyermekeikkel, majd fokozatosan csökken ez az idő, és egyre hosszabb ideig maradnak itt a kicsik a szülő nélkül. Amikor már délelőtt nincs sírás és zökkenőmentesen zajlanak a tevékenységek, akkor jön az újabb próbatétel: az itt alvás.

Nagyon fontos, hogy otthon is aludjanak délután, mert ha ez nem folyamatos, akkor a délutáni alvás nagyon nehéz feladat az óvodában. Azért, hogy segítsünk, kérjük, hogy a nyugodt alvás érdekében hozzák be az otthoni „alvókákat, játékokat”.

Amikor már megszokják a gyermekek, hogy a szülők reggel itt hagyják és délután értük jönnek, akkor már tevékeny részesei az óvodai életnek. Egy-

re kevesebb a reggeli elválásnál a sírás, kesergés.

Ebben a nevelési évben is igyekszünk sok élményhez juttatni a gyermekeket a különböző rendezvények, jeles napok, ünnepek szervezése által. Pedagógiai Programunk a Hagyományok és Helyi szokások éltetését tartja legfontosabb feladatának, ami egész éves nevelőmunkánkat áthatja.

A csoportok létszáma:

- Pillangó - Kiscsoport: **24 fő**,
ebből december 31-ig a 2,5 évet 10 fő tölti be, a 3 évet december 31-ig 11 fő, és január 1. után még 2 gyermek érkezik majd a csoportba.
- Méhecske - Kis-középső csoport: **27 fő**
- Katica - Középső csoport: **29 fő**
- Micimackó - Nagycsoport: **28 fő**

Már megtörtént az első Szülői értekezlet, ahol tájékoztatást adtunk a Házirendről, az I. félév várható eseményeiről, az aktuális nevelési feladatokról. Majd ezután a csoportok saját termékeiben beszéltek meg az adott csoportra vonatkozó terveket, tevékenységeket az óvodapedagógusokkal.

Bartók Jánosné
óvodavezető

KÖZÖSSÉGI HÍREK, ESEMÉNYEK

KÖZÖSSÉGI HÁZ

AUGUSZTUS 20.

Augusztus 20-án este 20.00 órától megrendezésre került Sajóladon, a Szent István téren az Államalapítás emlékére és Államalapító Szent István király tiszteletére rendezett ünnepség.

A rendezvényen Varga Norbert alpolgármester úr mondott köszöntőt, Laskai Ferencné verselt, a Sajólad Bokréta Néptáncgyűttes tagjai táncoltak, Szirbik Bernadett színművésznő énekelt, és a Főnix Tűzsonglőrscsoport tartott bemutatót.

Victor Anna lelkész nő megáldotta, Dr. Thodory Ferenc parókus úr pedig megszentelte az új kenyeret, amelyből kóstolót kaptak a résztvevők.

A műsort tűzijáték zárta.

A programon megjelentek ajándéka családonként egy-egy fél kilós megáldott, megszentelt cipő volt.

Örülünk, hogy ilyen sokan megtisztelték az ünnepséget a jelenlétükkel.

Takácsné Gah Erzsébet

További fotók
a 2.oldalon

SZÜRETI FELVONULÁS ÉS MULATSÁG

Szeptember 29-én délután Sajóládon zenés kavalkád, felvonulás és mulatság zajlott.

A felvonulás 15.00 órakor indult az óvodától, szekerekkel bejárva a falut, beharangozta a Piac téren 16.00 órától kezdődő Mulatságot.

A rendezvényen köszöntőt mondott Pozbai Zoltán polgármester úr, Tállai András miniszter-helyettes, parlamenti államtitkár úr, térségünk országgyűlési képviselője, rendezvényünk fővédnöke, és Szász János úr, Petőfiszállás pálos testvértelépülésünk polgármestere, meghívott díszvendégeink képviselőjeként.

A Mulatság a köszöntők után a Sajóládi Gyöngyszem Óvoda Nagycsoportosainak táncbemutatójával kezdődött, majd a Sajóládi Fráter György Katolikus Általános Iskola 4. és 5. osztályos táncosai léptek fel. Őket követte a Sajóládi Dalkör és a Sajóládi Bokréta Néptáncgyűttes műsora.

18.00 órától a Retro party zenekar zenélt.

20.00 órától Mihály-napi tűzgyújtásra került sor.

20.30-tól Pál Dénes énekes előadása következett, amit már mindenki nagyon várt. Őt követte az Irígy Hónaljmirigy együttes, akik igazán vidám és színvonalas műsorral szórakoztattak minket.

A színpadon zajló eseményekkel egy időben a gyerekek kérhettek arcfestést, játszhattak népi játékokkal, kipróbálhatták ügyességüket céllövészetben és a KRESZ parkban.

A tombolasorsoláson a gyermekek és a felnőttek részére is értékes ajándékokat sorsoltunk ki. A nyerteseknek ezúton is gratulálunk!

A szeretetasztalnál pásztortarhonyát, főtt kukoricát, szörpöt és fröccsöt, gyerekeknek tortát szolgáltunk fel.

Szeretnék ezúton is köszönetet mondani mindenkinnek, aki a rendezvény előkészítésében, szervezésében és lebonyolításában segítséget nyújtott.

Nagyon örülünk neki, hogy ilyen nagy érdeklődés volt a rendezvény iránt, és ilyen sokan részt vettek a programon. Bízunk benne, hogy jól érezték magukat!

Takácsné Gah Erzsébet

Fotók a 16. oldalon

ADVENTI GYERTYAGYÚTÁSOK

A karácsony előtti időszakban idén is megrendezzük községünk adventi gyertyagyújtásait, melyek várható időpontjai:

2018. december 1.

2018. december 8.

2018. december 15.

2018. december 22.

Helyszíne: a Polgármesteri Hivatal előtti tér

SZÉPKORÚAK ÜNNEPE

1991. óta október 1. az Idősek Napja. Ehhez kapcsolódóan Sajóládon október 12-én 15.00 órától ünnepeltük a szépkorúakat.

A rendezvényre a község nyugdíjas korú lakosai névre szóló meghívót kaptak.

A műsorban kedves tánccal és előadással köszöntötték a megjelenteket a Sajóládi Gyöngyszem Óvoda nagycsoportosai. Fellépett még Eperjesi Erika, a Miskolci Nemzeti Színház művésznője, és Simonyi Ferenc, a Debreceni Csokonai Színház művésze.

A megjelentek meglepetésként érkezéskor egy-egy tombola szelvényt kaptak, amit a műsor után sorsoltak ki, így mindenki azonos eséllyel indulhatott a nyereményekért, amelyeket az önkormányzat és Pozbai Zoltán polgármester úr ajánlottak fel.

Szokásunkhoz híven köszöntöttük a község legidősebb férfi és női lakóit, akik az idén újra Sári Feri bácsi és Balogh Ilonka néni.

Örülünk, hogy sokan el tudtak jönni, és reméljük, hogy kellemes délutáni kikapcsolódást biztosítottunk.

Takácsné Gah Erzsébet

Fotók a 15. oldalon

BEHARANGOZÓK

ŐSZI EGÉSZSÉGNAP

November 17-én, szombaton a Sajóládi Községi Házban Egészségnapot tartunk.

Az egészségügyi szűrések során lehetőség lesz véradásra, látás-és hallásvizsgálatra, talpvizsgálatra, vérnyomás, testtömeg, testzsír-, és vércukorszint mérésre.

A Vöröskereszt elősegély-bemutatót fog tartani.

Az előadásokon megismerhetik az őszi immunerősítés praktikáit és a gyógynövények egészségvédő szerepét, valamint a demenciáról is tájékoztatást kaphatnak. A rendezvény pontos programját hamarosan kihirdetjük.

Mindenkit szeretettel várunk!

Takácsné Gah Erzsébet

OKTÓBER 23.

Az 1956-os forradalom és Szabadságharc hőseire emlékezünk október 23-án 15.30-tól, jó idő esetén a Polgármesteri Hivatal előtti téren, rossz idő esetén a Sajóládi Fráter György katolikus Általános Iskola és AMI aulájában.

Az ünnepség beszámolóját a lap következő számában olvashatják majd.

Takácsné Gah Erzsébet

GENERÁCIÓS MŰHELYFOGLALKOZÁSOK

A nyár folyamán a Közösségi Házban több alkalommal tartottunk foglalkozásokat fiataloknak generációs kérdésekről, közösségépítésről, pályaválasztásról, településfejlesztésről, életvezetésről.

Felvetődött sok érdekes téma, s ezzel együtt az az ötlet is, hogy megörökítjük és közzé tesszük egy részüket. Így születtek a következő cikkek. Az első egy riport Sajólád egyik közkedvelt, idén elhunyt polgáráról, Rontó László „Tojásról”, a másik pedig egy, a fiatalok körében készített szociológiai felmérés eredményéről.

Fogadják a fiatalok írásait és alkotásait szeretettel!

Kunos Nóra
és Mihályi Helga

„... a legkisebb gyerekek is megadta a tiszteletet”
Beszélgetés ifj. Rontó Lászlóval dédapjáról, „Tojásról”

Dédapám Sajóládon élte le élete nagy részét. Mindenki csak Papónak hívta, még az is, akinek nem volt a nagyapja.

Tojás Papó – honnan ragadt rá a név?

Tojást árult. Rengeteg tyúkjá volt, ezért Tojás. Sokan jártak hozzá kosárért is, még Miskolcra is jöttek. A rendőrök is tisztelték, szerették, barátságos volt velük, kosarat rendeltek tőle.

Milyen ember volt?

Ő nagyon jó ember volt. Ha kértek tőle, mindent odaadott. Szerette az embereket, szívét-lelkét kitette bárkiért. Támogatott szegény családokat is. Tanította a gyerekeket kosarat fonni. Bejöttek az udvarba, körbeülték, mutatta, hogy kell. De senki sem tudta olyan szépen megtanulni, ahogyan ő csinálta.

Mivel tűnt ki az emberek közül?

Csak öltönyben látta mindenki, nagyon szépen öltözködött. Volt több autója is, de sosem vezetett, mindig megkért valakit, hogy vigye el. Egyszer az egyik unokája elvitte a kocsiját, kilopta az udvarról. Nem jutottak mesze, ő meg szaladott utánuk, Öcsike, mit csináltál? Nem haragudott, kicsit mérges volt.

Vidám ember volt?

Ha elkezdett mesélni régi történeteket, akárki meghallgatta, szakadt a nevetéstől

Ő vezető szerepet játszott a faluban?

Nem, sosem akart nagy embernek lenni, de mindenki nagyon tisztelte, szerette, kértek tanácsot tőle, minket, unokákat is tanított. Mesélt nekünk sokat.

Hirtelen halt meg. Aznap reggel mentem az iskolába, és ő már kinn ült a háza előtt. Odahívott magához, megölelt. Talán akkor búcsúzott el.

Nagyon nagy szíve volt, a legkisebb gyerekek is megadta a tiszteletet. Sose vitatkozott senkivel.

Mire tanított titeket?

Ő biztatott engem a legjobban, hogy menjek továbbtanulni, szinte ő végett is mentem középiskolába.

Arra is tanított, hogy az életnek mindig a jobbik oldalát nézzük.

Sose senkiben ne a rosszat lássuk, inkább a barátokat keressük, mint az ellenségeket.

Az interjú a Generációs műhelyfoglalkozáson készült 2018. 08. 09-én.

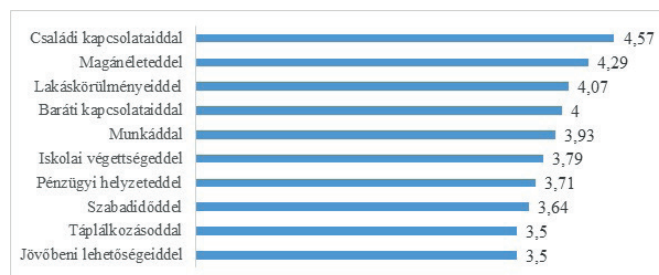
Készítette: Ifj. Rontó László és Kunos Nóra

A rajzot készítette:
Sasvári Vanda

Az alábbiakban a műhelyfoglalkozáson készült szociális kérdőív kérdéseit és a fiatalok válaszaikat összegyűjtve tekinthetjük át.

1. Mennyire vagy elégedett életed alábbi területeivel? (1 – egyáltalán nem; 5 – nagyon)

A fiatalok leginkább családi kapcsolataikkal és magánéletükkel elégedettek. Minden további tényezővel nagyjából jól vannak. A legkevésbé pozitívan jövőbeni lehetőségeiket látják, de még ezt is a közepesnél kedvezőbbnek ítélik.

2. Vannak olyan dolgok, amire büszke vagy, amit szeretsz Sajóládon?

- a település
- a fahíd
- a park
- a sportpálya
- a jó közösség
- az emlékművek
- a családom
- a barátaim
- az összetartás

3. Mik a legfontosabb megoldandó problémák Sajóládon?

- több munkahelyre lenne szükség
- egy (éjjel-nappali) bolt kellene
- jó lenne egy szórakozóhely

4. Vannak kihasználatlan erőforrások Sajóládon?

- munkahelyeket kellene teremteni
- létesíteni kellene egy klubházat
- kulturális nevezetességeket lehetne létrehozni
- a pálos kolostor

5. Tudsz olyan embereket, szervezeteket, akik tesznek a településért?

- az önkormányzat
- a polgármester

Mihályi Helga

Viharfelhők
a fotót készítette:
Koronka Martina

SAJÓLÁDI SPORTEGYESÜLET LABDASRÚGÁS

Túl van 7. fordulóján a B. A. Z. megyei III. osztály dél-borsodi csoportjában szereplő sajóládi labdarúgó csapat.

Jelenleg 7 lejátszott meccs után 8 szerzett ponttal a tabella 8. helyén áll. Mérlegében eddig 2 győzelem, 3 vereség és 2 döntetlen áll. Mindeddig 17 gólt lőtt a csapat az ellenfeleinek és 16-ot kapott.

Idén még két alkalommal játszik hazai pályán a csapat, 2018. november 3-án Szentistván csapatát, majd 2018. november 17-én Mezőnyárád gárdáját fogadjuk. Mindkét meccs 13 órákor kezdődik a sajóládi Sportpályán.

Varga-Bócsi Ágnes

OSZTÁLYTALÁLKOZÓ

1988-2018

2018. október 6-án megrendezésre került a 30 éves osztálytalálkozó, melyet már nagyon vártunk.

Ennyi év távlatára nagyon hosszú idő, ezért némi kis feszültség, izgatottság volt bennünk.

Sajnos a kitűzött időpont nem mindenkinek felelt meg, kinek milyen okok adódtak, ezért csak huszan tudtunk eljönni a találkozóra.

Sajnos négy osztálytársunk korán elhunyt, így ők már nem lehettek közöttünk, rájuk egy-egy fotóval emlékeztünk.

Közös találkozó volt ez az A és B osztályosoknak, hiszen alsóban mind egy osztályt alkottunk, csak 5.-től választottak ketté minket. Tizenketten voltunk az A osztályból és nyolcan a B-ből.

Osztályfőnökeink, Kelemen József és Hertai Jenőné sem lehettek már sajnos velünk, ezért akkori igazgató helyettesünket Varga Lászlónét hívtuk meg, amit nagy tisztelettel fogadott. Megtartotta az „osztályfőnöki órát”, ahol mindenki mondhatott magáról pár gondolatot.

Egy imával és gyertyagyújtással emlékeztünk az elhunytakra.

Nagyon jól éreztük magunkat, a vacsora után nagyon szuper kis buli kerekedett.

Nagyon szépen köszönjük ezt a találkozót Szolnoki Erikának, aki megszervezte ezt nekünk.

Kerekesné Németh Beáta

TÁJÉKOZTATÁS TEMETŐ ÜZEMELTETŐI VÁLTOZÁSRÓL

2018. október 1.-től a sajóládi temető üzemeltetési feladatait, úgy mint ravatalozás, sírásás, engedélyek kiadása, stb. **Urszin László Temetkezési Vállalkozó** látja el.

Elérhetőségei:

Éjjel-nappali ügyeleti telefonszám:

06 30/910-9764

Temetési ügyintézés:

06 30/526-1918

EMBEREK, ARCOK, HIVATÁSOK SAJÓLÁDRÓL

ÜDVÖZÖLJÜK SAJÓLÁDON!

„RÉGI-ÚJ SZEREPEKÖRBEN” Farkas Józsefné, Éva néni

Kedves Olvasó!

Kivételes érzésekkel nyomom le a billentyűket, mikor bevezető gondolataimat keresem cikkem főszereplőjének írásához. A mély tisztelet és szeretet megfontolt, ide illő szavak keresésére sarkall.

Azt hiszem, bevállalhatom, hogy nehezen, csak többszöri megkeresés után sikerült időpontot egyeztetnem cikkem alanyával, hisz manapság minden percét a segíteni akarás, a magzatokra, gyermekekre, kismamákra, édesanyákra való odafigyelés, törődés hatja át.

Nos, azon a bizonyos előre kijelölt szerdai napon legkisebb „gyöngyszememet” viszem Hozzá státuszvizsgálatra. Óvatos kopogtatást követően kedvesen, a Tőle megszokott mosollyal arcán nyit ajtót. Pici türelemre kér...

Várakozás közben szép élmények sejlének fel. Sokat ültem ebben a váróban kismamaként...

S hogy mi jut eszembe erről a helyről, erről az időszakról és persze Róla?

Azt hiszem, mindenképp a biztonság! A megnyugtató szavak, a mindig beváló tanácsok, a türelmesen, emberien megfogalmazott válaszok.

Közben kisfiam húz magához! „*Én ezt a nénit ismerem! Már láttam álomban: nevetett és köszönt!*” - súgta fülembel!

És legkisebbemnek még el is hiszem, hisz az említett vizsgálat közben valamiért tökéletes az összehang a mosolygós védőnőni és a kis páciens között... Kedves Olvasó!

Következzen most Éva néni őszinte érzésekkel átszőtt visszatekintése az elmúlt 5 esztendőről, egy régi és egyben mégis új szerepköréről!...

„Munkában eltöltött több mint 40 év után már vártam, hogy nyugdíjas lehessenek, annak ellenére, hogy hivatásom és hobbim volt, hogy védőnőként dolgozhattam.

Azt reméltem, szerettem volna, terveztem, hogy több időt tölthetek szeretetben családommal, szüleimmel, gondoskodhatom róluk. A sors majdnem minden elképzelésemet átírta. Az egymás utáni sok megbetegedést, szereteim elvesztése követte.

Aztán újra a sors, a gondviselés következtében a fájdalmat, szerettem hiányát enyhíteni segített, hogy a megüresedett védőnői állás, munka ellátására kértek fel.

Nem sok idő jutott a gondolkodásra: elvállalhatom-e 5 év elteltével a sok változáson átment munkát, egy újabb generáció segítségét, a technika vívmányainak alkalmazását, elsajátítását.

Arra gondoltam, ha megkerestek, talán képesnek tartanak ennek a nagyon szép feladatokat adó, eredményeket hozó munka ellátására. Ez a bizalom ad erőt és tenni akarást munkámban.

Most újra tanulnom kell, hogy amíg szükséges, meg tudjam oldani a sok-sok feladatot, amit a védőnői szolgálat jelent. A várandós anyák gondozása, tanácsadáson való ellátása, felkészítése a szülésre, a születendő gyermek fogadására, a szoptatás „gyötrelmes”, de csodás módjára.

A csecsemők, kisgyermek, óvodás és iskoláskorúak testi és szellemi fejlődését segíteni, figyelemmel kísérni csodálatos dolog. Most újra átélem a magzati szívhang okozta örömet, a jól szopó, boldog csecsemő mosolyát. Mindezek sok erőt adnak munkámhoz.

Ez a régi-új feladatkör adta munka, elvégzendő feladatok tompítják az elmúlt 5 év sok keserűségét, fájdalmát. A szeretetteljes gondoskodás új, megsokszorozódott erőt ad a nagymama korú, idős, nyugdíjas védőnőnek és ez a munkánk, munkám megbecsülését is jelenti.”

Kedves Éva néni!

Köszönöm, hogy őszintén megosztottad velünk legbensőbb gondolataidat!

Örülünk, hogy újra aktív védőnői szerepkörben gazdagíthatod közösségünket!

Kívánjuk, hogy munkádat egészségben a Rád jellemző töretlen lendülettel és lelkesedéssel végezhesd!

Szendrei Csilla

forrás: internet

GYEREKKUCKÓ

A ZENE VILÁGNAPJA

A zene világnapját október elsejére Yehudi Menuhin, amerikai hegedűművész és az UNESCO zenei tanácsa 1975-től hirdette meg. Ez a nap zene-művészet legnagyobb alakjaira emlékeztet, segíti a különböző kultúrák zenéinek jobb megismerését. „Nincs a földön, bármennyire is elszigetelt kultúra, ahol az emberek ne énekelnének, ne dobolnának, ne készítenének valamilyen zenélésre alkalmas hangszerszámot” - vallotta Dávid Huron.

A zene arra is hatással van, aki nem foglalkozik megértésével, azaz nem ért hozzá. Ám, aki megismerkedik a zene törvényszerűségeivel, esetleg még hangszeren is játszik, vagy énekel, az nemcsak érteni, hanem élvezni is jobban fogja. Ez az igény a legtöbb zeneszeretőben meg van. Luther Márton szerint, a földön semmi sem alkalmasabb a zenénél arra, hogy a szomorút vidámmá, a vidámat szomorúvá tegye; hogy bátorságot nyújtson a csüggedőnek, büszkeséggel töltsen el az alázatost, kibővítsen az irigységet és a gyűlöletet. A zene- csaknem ugyanúgy, mint a nyelv- megfoghatatlan. Az ember legősbibb kifejezési formája, eszköze ősbibb mint a nyelv. Még írni sem tudott az ember, amikor a hang és a szó hatalmába kerítette. Bartók Béla és Kodály Zoltán hazájában nem lehetünk egészen boldog emberek, ha nem öröm számunkra a zene. Kodály szerint azonban, erre az örömről tanítani kell az emberiséget, mert magától nem jut el egészen odáig. „A zene az életnek olyan szükséglete, mint a levegő. Sokan csak akkor veszik észre, ha már nagyon hiányzik.”

Életünket keresztül-kasul szövi a zene, a bölcsőtől a sírig. Még az évszakoknak is vannak hangjai. A zene a legjobb barátunk, mindig segít, mellettünk van, bennünk él. Mélyebb zenei műveltség mindig csak ott fejlődik ki, ahol az ének az alap. A hangszer, a kevesek, a kiváltságosak dolga. Az emberi hang mindenkinek hozzáférhető, ingyenes és mégis a legszebb hangszer, a zenekultúra sokakra kiterjedő termő talaja.

Az, hogy mit jelent a zenehallgatás saját életünkben, mindenki maga tudja megítélni. A legtöbb ember hallgat zenét. Azért tesszük ezt mindannyian, mert valamit kapunk ezáltal. A zene érzelmi életünk gazdagításában nyújthat nagy segítséget. Gyógyítja a lelket, és lélek, ha rendben van, a test is egészséges.

„Mindenik embernek a lelkében dal van, és a saját lelkét hallja minden dalban, és akinek szép a lelkében az ének, az hallja a mások énekét is szépen!”

Bugyinkóné Ronyecz Ágnes

ÁLLATOK VILÁGNAPJA

Minden évben október 4-én emlékezünk meg az állatok világnapjáról. Óvodánkban ez a nap csüttörtökre esett, a napi tevékenységekben ez határozta meg a témát. A reggeli játékidőben észrevehető volt, hogy már a csoportszobában is csak állatokkal kapcsolatos játékok voltak a polcokon, pl. a képeskönyvek, a társasjátékok, a kirakók, a színezők, a dominók, a bábok mind-mind e nap aktualitását tükrözték.

Nehéz egy óvodás gyermekkel megértetni mi az, hogy világnap, de játékosan mindjárt könnyebbé válik. A fő tevékenység a földgömbbel indult, a szárazfölddel, a víztakaróval és az élővilággal. Ők jöttek rá a nagy kérdésre, kik lehetnek azok az élőlények, akik körülvesznek minket, élnek, léteznek, mozognak és kommunikálnak (természetesen a saját nyelvükön). Ők találták ki, hogy az ember szárazföldön él, az állatok azonban élhetnek a vízben is, sőt a madarak szárnyaikkal a levegőben is fent maradnak.

Az óvodás gyermek számára legjobban tudatosítható információ, ha saját maguk tapasztalják meg az őket körülvevő világot. Ennek érdekében gyakran szervezünk sétákat, kirándulásokat, kérjük, hogy gyűjtögessenek terméseket, képeket vagy éppen vegyenek részt azokban a munkafolyamatokban, melyek megfelelnek életkoruknak, fejlettségüknek. Környezetüknek legyenek aktív tagjai, ismerjék meg lakóhelyüket, ahol élnek, figyeljék meg az időjárást, igényeljék a tisztaságot, a rendet maguk körül. Bátran kérjük otthon is, hogy segítsenek nekünk, és szívesen fognak, csak rá kell szoktatni őket.

Állatos képek gyűjtésével egy szép tartalmas albumot készítettünk erre a napra, és megbeszéltük, hogy ezzel már megtették az első lépést az állatvédők kérésének. Zöld szívecskéket ragasztottunk a borítóra, ezzel is jelezvén, hogy szeretjük és tiszteletben tartjuk az állatokat és lehetőség szerint gondoskodunk róluk (pl. téli madáretetés, kisállatokról gondoskodás és a legfontosabb tudnivaló számukra, hogy ne bántsák őket!)

A közelmúltban tett kirándulás fotóinak a levetítésével folytatódott a délelőtt. A gyerekek boldogan emlékeztek vissza arra a napra, amikor egy helyi állattartó, Feri bácsi gazdaságába látogattunk el és a nézelődésen kívül, még etetésre is sor kerülhetett.

Említésre került az aznapi ónodi vásár. Milyen állatokat lehet ott vásárolni-kérdeztem, majd megszámloltuk az „én elmentem a vásárra fél pénzzel...” videóban hány állatot vett a leányzó.

A szétnyíló dupla ajtót vadállatok képei borították be, őket is megneveztük és a kiállítást még egy

pár napra meg is hosszabbítjuk.

Játékidőben erdőrésztletet varázsoltunk nagy doboztetőkbe és süni báb kérésére hasonmás állatokat formáztak az apró kezek, hogy benépesítsék az erdei tisztást is. Kedvenc daluk: a mókuska, mókuska-dallamára még egy vidám táncra is kerekedtek a mi kis gyöngyszemeink.

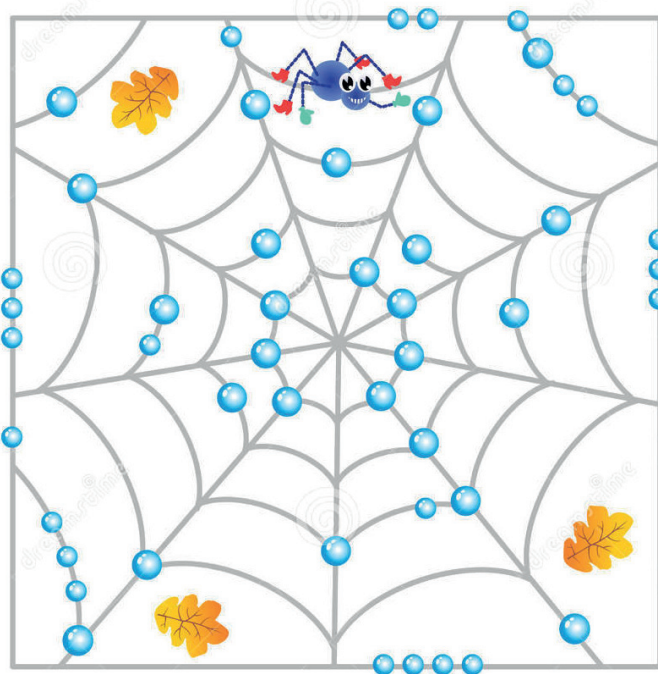
Sok apró lépés még egy gyermek a környezetéből vett információkat elraktározza. Ahhoz, hogy a tanulás folyamata eredményes legyen, ahhoz csak egymásra épített feladatokkal, differenciáltan, egyéni szükség szerinti információátadással érhetjük el a kívánt eredményt. Óvodában heti vagy havi bontásban tervezzük meg a tevékenységeket. Minden napnak megvan a maga kezdeményezése, mely a játékból indul és ott is bontakozik ki a legteljesebb mértékben.

Az állatok világnapja jeles nap. Célunk és feladatunk, hogy a gyermek kötődést érezzen az őt körülvevő természet szépsége iránt, legyen fogékony az ismeretek befogadására és pozitív viszonyban legyen környezete élővilágával. Tudatosuljon bennük, hogy barátaink az állatok és megszépíthetik hétköznapijainkat, hűségese és meghálálják a velük való gondoskodást.

Bugyinkóné Ronyecz Ágnes

KÖLYÖK FEJTÖRŐ

Segíts a póknak, hogy a hálója közepébe jusson, úgy, hogy az őszi harmat cseppeket kikerülje.

EGÉSZSÉG ÉS ÉLETMÓD

AZ ŐSZ ARANYA: A SÜTŐTÖK

A sütőtök igazi őszi vitaminbomba. Eredeti származási helye Dél- és Közép-Amerika, de mára már az Antarktisz kivételével minden földrészen termesztik és fogyasztják.

Napjainkban tudományos kutatások támasztják alá, hogy a sütőtök **kalcium, cink, mangán, réz, vas, foszfor, C-vitamin, karotin, biotin, niacin, pantoténsav, A, B1, B2, B6 vitaminok és folsav** tartalmának köszönhetően egészségmegőrző, gyógyító hatással bír.

Kedvező élettani hatásait már az indiánok is ismerték, kígyómarást kúráltak a segítségével és szeplő eltüntetésére is használták. De ezen túl a sütőtök alkalmas gyulladásos betegségek kezelésére, különösen nagy hatékonyságot mutat megfázásos, meghűléses megbetegedések esetében, de alkalmazható tüdőgyulladás és egyéb tüdőkárosodások kezelésére is. A sütőtök enyhíti az allergikus köhögést, tüszőgést, csökkenti az asztma rohamokat. Fogyasztása szebbé teszi bőrünket, különösen a pattanások kezelésében jelenthet nagy segítséget. A népi gyógyászatban hashajtóként és béltisztítóként használták. Fogyasztása jótékony hatást eredményez az emésztési gondokkal küszködőknek. A sütőtök

serkenti a máj működését, segít a szív és koszorúér problémák megelőzésében, fogyasztásával csökkenthető a prosztatarák és a szürkületi vakság kialakulásának kockázata. A sütőtök alacsony kalóriatartalma révén fogyókúrázóknak is ideális!

Magyarországon a leghíresebb sütőtök-termesztő vidék Nagydobos környékén van, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében.

Fajtái:

A **nagydobosi sütőtök** az első, államilag elismert, Magyarországon termesztésbe vont sütőtök fajta. Tömege 5-10 kg, külsőleg szürke héjú, vastag, narancssárga húsú, rövid, zömök kocsányú, 6-10 részben cikkelyezett. Ízvilága széles spektrumú: az édestől a parázs (gesztenyére emlékeztető ízvilág) terjed. Húsa kemény, minden tökös étel kiváló alap-

jául szolgál. Sütésre kifejezetten ajánlott, hiszen igazán finom sült tök a nagydobosi fajtából készíthető.

Az **orange, más néven kanadai sütőtök** vagy sonkatök. Tömege 2-4 kg, körte alakú, sima héjú, élénk narancssárga színű fajta. Íze megbízhatóan finom, kifejezetten krémes állagú, jól tárolható, könnyen feldolgozható. Jó alapul szolgál levesek, saláták, ivólevelek, főzelékek készítéséhez. Íze kevésbé karakteres mint a nagydobosi

A harmadik legismertebb Magyarországon termesztett sütőtök fajta a **kiszombori sütőtök** Hosszú tenyészidejű, jó termőképességű a fagyokig szedhető fajta. Erőteljes növekedésű, dús lombú, termése ovális, héja ezüstszerű, felületén hosszanti barázdákkal. Húsa vastag, okkersárga, kiváló ízű. Ízben és állagában hasonló tulajdonságokkal bír, mint a nagydobosi fajta, így széleskörűen használható a konyhában.

A **hokkaido tök** kevésbé ismert a kisméretű, 3-5 kilós, harsány narancsszínű fajta, amely intenzív, édes ízével igazán különleges élményt nyújt. Egyes változatai sötétzöld vagy narancssárga héjúak is lehetnek. Eredetileg Amerikából származik, onnan került át Japánba – nevét Hokkaido szigetről kapta. Sütni, főzni, levesnek, pürének is alkalmas, de leginkább tölteni kiváló. A megsütött tök héja is elfogyasztható.

A **halloween** tökkel is bárki találkozhatott már Magyarországon. Elsősorban az angolszász Halloween ünnep környékén szoktak megjelenni a kereskedőknél. Élénk narancssárga héjú, könnyen fargható tök, azonban az íze jellegtelen, főzésre nem igazán ajánlott. Viszont kétségtelen, hogy töklámpás készítésére ez a legalkalmasabb fajta.

A sütőtök igazi értéke a beltartalom. Vársárlásnál célszerű a tök kocsányát megvizsgálni: az érett tök kocsánya száraz, a tökhöz közelebbi része kézzel szétmorzsolható, míg az éretlen tök kocsánya erős, zöld eres, ami jelzi, hogy a kocsány még betakarítás-kor tápanyagot szállított, nem fejeződött be az érés. Egyszerű módja az ellenőrzésnek az is, ha körmünket a tök héjába próbáljuk belenyomni. Ha ez könnyen sikerül, a tök éretlen.

Ha tököt szeletelve vesszük, árulkodó a hús vastagsága, keménysége és színe. A vékony, halvány sárga színű, laza szerkezetű, szinte szivacsos tök éretlen. Keresse a vastag, 2-3 cm-es, kemény húsú, élénk narancssárga színű sütőtököt.

Ritka az a zöldségféle, mint a sütőtök, amely három olyan fontos jellemzőt egyesít, mint az egészségesség, finom íz és elérhető ár. Egy olyan zöldség, ami talán sütvé a legfinomabb, de készíthető belőle ízletes leves, főzelék, sütemény, lekvár vagy ivólé is. Fogyasszák tehát bátran!

Varga-Bócsi Ágnes

CSAK EGY RECEPT

Sütőtökös lapcsánka

Hozzávalók:

40 dkg sütőtök (nyersen, hámozva és reszelve mérve), 2 tojás, liszt, 1 kis csokor petrezselyem, só, bors, olaj a sütéshez.

Elkészítés:

A tököt megtisztítjuk és lereszeljük, a tojásokat hozzákeverjük, és annyi lisztet adunk hozzá, hogy sűrű nokedli tészta állagú masszát kapjunk.

Apróra vágott petrezselyemmel, sóval és borssal ízesítjük.

Kerámia serpenyőben, kevés olajon sütjük ki, evőkanálnyi adagonként mindkét oldalukat.

Forrás: <http://sutotok.com/>

KÉZMOSÁS FONTOSSÁGA

Az őszi időszak beköszöntével egyre többször kerülhetünk olyan betegségekkel kapcsolatba, amely cseppfertőzéssel terjednek.

Közhelynek tűnik, de a gyakori kézmosás még a mai napig is a legegyszerűbb eszköz a betegségek megelőzésére, a fertőzések továbbterjedésének megakadályozására. Bár a kézmosás fertőzésmegelőző hatása már több mint 150 éve ismert, az azóta eltelt hosszú idő is csak azt bizonyítja, hogy sosem lehet eleget hangsúlyozni: a kézmosás a kórokozókkal szembeni védekezés első és legfontosabb fegyvere.

Mindig mossunk kezet étkezés előtt, sérülések, sebek ellátása előtt, kontaktlencse behelyezése/eltávolítása előtt, élelmiszerek - különösképpen nyers hús, például szárnyasok - előkészítése után, a mellékhelyiség használata, pelenkacsere után, állatokkal való érintkezés után, orrfújás, köhögés, tüsszentés után, fertőző betegek ellátása után. Mindig mossunk kezet a háztartásban keletkezett szeméttel való érintkezés, illetve a takarítás során használatos vegyszerekkel, törölgetésre használt rongyokkal történő érintkezés után.

A nap folyamán a különböző tárgyak és felületek érintése során a kezünkön gyűlik össze a legtöbb baktérium. Ha a mikroorganizmusokkal teli kézzel megérintjük a szemünket, orrunkat vagy a szánkát, a baktériumok a bőr védelmi vonalát megkerülve, akadály nélkül kerülhetnek a szervezetbe, de gyakori kézmosással jelentősen csökkenthetjük a fertőzések átvitelének kockázatát.

Varga-Bócsi Ágnes

Forrás: <http://sutotok.com/>

VIHAROS TÖRTÉNELMÜNK

GONDOLATOK ÉS TÉNYEK AZ I. VILÁGHÁBORÚ LEZÁRÁSÁ- ANK 100. ÉVFORDULÓJRA

100 éve, 1918. november 11. napjának 11. órájában André Cheron a francia 6. gyalogezred kürtösének „Tűzet szüntess” kürtjelére Európában befejeződött a történelem addigi – az emberi és anyagi veszteségeket tekintve – legnagyobb, 51 és fél hónapig tartó háborúja, melyet *Nagy háború* néven ismerünk. (Korábban a történészek *I. világháború* néven jegyezték, újabban már ismét az 1939-ig használt *Nagy háború* néven jegyzik, míg a *II. világháború* a *Totális háború* nevet kapta.)

Az Európai történelemben egyáltalán nem ritka az évtizedeken át tartó háború pl:

-15 éves háború a Habsburgok és a Török birodalom között 1593-1606 között (Ebben a háborúban foglalta el a török Eger várát).

-30 éves háború 1618-1648 Európa minden hatalmát érintette, a Habsburg császár és a protestáns német fejedelmek között dúlt Bethlen Gábor erdélyi fejedelem részvételével.

-100 éves háború 1337-1453. között Anglia és Franciaország háborúzott.

Ezek az évtizedes háborúk természetesen nem folyamatos csatározást jelentettek, évekig nem volt harcscselekmény, de az első agressziótól a békekötésig tartottak.

A *Nagy háború* kirobbanásának csak ürügye volt a Monarchia trónörökösének Ferencz Ferdinándnak szarajevói meggyilkolása 1914. július 28-án, valódi oka a gyarmati és érdekeltségi rendszer újraelosztásáért indult.

A *Nagy háború* első hősi halottjának az abád-szalóki 1892-ben született 68. közös gyalogezredbeli Kovács Pált tekintik. A szarajevói merénylet másnapján a szerbek felrobbantották a zimonyi Száva hidat. Kovács Pál és társa, Bíró Gábor közlegények az elfogyott lőszer pótlására egy láda töltényt hoztak, melynek árokba emelésekor Kovács Pál fejlövést kapott és azonnal meghalt. Bíró Gábor előbb megsebesült, majd a kapott tüdőlövésbe egy órán belül ő is belehalt.

Az Osztrák-Magyar Monarchia 1914. július 28-i Szerbiának küldött hadüzenetével kirobbant a háború. Augusztus hónapban 8 Európai állam és Japán adott át hadüzenetet ellenfeleinek. 1915-ben korábbi szövetségesünk Olaszország, 1916-ban Románia, 1917-ben az USA lépett be a háborúba.

A háború időtartama alatt 32 állam állt hadiállapotban és 14 állam területén folytak hadműveletek. A Központi Hatalmak szövetségéhez mindössze

4 állam: Németország, Osztrák-Magyar Monarchia, Bulgária és Törökország tartozott, a többi 28 résztvevő ország az Antant szövetségéhez.

(Természetesen a meghatározó az európai államok frontjai, a Keleti-Nyugati-Balkán-Olasz front volt, s csak kisebb jelentőségű a Kaukázusi-Afrikai-Óceániai-Dél-Amerikai front.)

A *Nagy háború* befejezésekor a vesztesek földrajzi országhatárain belüli nem állt ellenséges katona, a Központi Hatalmak hadseregét nem a csatamezőkön gyűrték le, hanem emberi és anyagi erőforrásaik apadtak el, melyhez társult a társadalom egy részének elégedetlensége, a dúló spanyolnátha járvány, a szociális és megélhetési hiány (jegyrendszer, éhezés, munkaerőhiány, szociális és egészségügyi ellátás hiánya és nehézségei). Ugyanakkor az oroszországi forradalom hatására katonai zendülések, forradalmak robbantak ki a központi államokban is.

Az itthon maradók lelkesedése a háború elhúzódásával egyre csökkent. Gondoljunk az özvegyekre, az árvákra, az ellátásra szoruló idős emberekre, akiknek felnőtt fiúk, apjuk, férjük, hozzátartozójuk harcolt a fronton dacolva a hideggel, srapel tüsszel, a betegséggel, sebesüléssel és éhséggel.

A **Miskolci 10. honvéd** gyalogezred történetéből ismert **Besenyi József** neve Hevesből - aki az orosz fronton harcolva hadifogságot is szenvedett - **8! testvérével** vett részt a háborúban, akik közül 4 a harctéren, 1 pedig az olasz front gáztámadásában szerzett betegségében már idehaza halt meg. Ezek az emberek nem a királyért, a dicsőségért, hanem hazájukért és családjukért haltak meg.

A háború első fegyverszünetét a Szovjet-Orosz kormány kötötte 1917. december 3-án. Majd ezt követte 1918. október 30-án Törökország, 1918. szeptember 30-án Bulgária, és 1918. november 3-án a Monarchia fegyverszünete.

Németország és az Antant közötti fegyverszünet aláírására a Párizshoz közeli compiegne-i erdőben egy vasúti kocsiban került sor 1918. november 11-én hajnali 5 óra 20 perckor. A fegyverszünet ugyanezen nap 11 órájkor lépett életbe. Antant részéről Ferdinand Foch a szövetséges erők fő parancsnoka, német részről Matthias Erzberger államminiszter, valamint 2-2 fő a haditengerészet és a szárazföldi haderők képviselője írta alá.

Az amerikai hadvezetés a fegyverszünet aláírásának ismeretében aznap 10 óra 30 perckor még egy támadást indított, ahol 3000 katona veszett oda. (Az olaszokkal 1918. november 3-án kötött pádovai fegyverszünet aláírása és életbe lépése között eltelt napokban még 360 ezer osztrák-magyar katona vált

hadifogollyá.)

A világháború utolsó hősi halottai:

-10:50 perckor Augustin Trebuchon francia katona

-10:58 George Lawrance Price skót katona

-10:59 Henry Gunter amerikai katona

-11:00 Tomas ... fiatal tiszt, német katona

A fegyverszünetet aláíró Erzbergert 1921. augusztus 26-án Németországban jobboldali szélsőségek meggyilkolták. Foch Ferdinánd (1851-1929) részt vett a háborút lezáró béketárgyalásokon, ahol „Ez nem béke, csak fegyverszünet 20 évre.” kijelentése beigazolódott: 20 évvel és 64 nappal később kitört a II. világháború.

A vasúti szalonkocsit, amelyben a fegyverszünetet aláírták a franciák múzeumban helyezték el, ahonnan 1940. július 22-ére ugyanazon helyre állították, ahol 1918-ban állt, s Adolf Hitler ebben a kocsiban íratta alá a franciák fegyverletételét. Azt követően a kocsit a német birodalomba szállították, ahol szövetséges bombázások áldozata lett.

A két világháború között - 1919-es és 1920-as békeszerződések hatására is - szinte minden résztvevő országban kiadványok és könyvek (sok esetben akár 10 kötetet is elérő vagy azt meghaladó) sokasága jelent meg, igazolni akarván a résztvevő ország kényszer-, illetve igazságérzetét, a háborúban való részvétel önvédelmi kényszerűségét.

A háború halottainak számát soha nem sikerült pontosan megállapítani, 13-20 millió között lehet, s ebből az Osztrák-Magyar Monarchia vesztesége 1,2 millió. A legnagyobb veszteségeket az osztrák-németek és a magyarok szenvedték el. A háború magyar mérlege minden tekintetben rendkívül súlyos volt. Mintegy 4 millió magyar katona harcolt, ebből közel 700 ezer elesett, a sebesültek száma 1,5 millió körül alakult, hadifogságba több mint 700 ezer katona esett.

Hiszem, hogy büszkék lehetünk hőseinkre, felmenőinkre, akik életüket adták Magyarorszáért. A Sajóladról bevonultaknak egyharmada nem tért haza, hősi halált haltak!

A háború befejezését követően 1924-ben törvény született hazánkban is a Hősök napja (május hónap utolsó vasárnapja) megtartásáról, amely 1945-ig kegyelettel tartott emlékezésben fejeződött ki, állami ünnep lett március 15-e, és augusztus 20-a mellett. 2001-től ez az ünnepnap tisztelgés azok előtt, akik életüket kockáztatták vagy áldozták Magyarorszáért.

A háború alatt a harctéren nyújtót kimagasló teljesítményért, vitézségért a Magyar Királyi Honvédség tagjai részére 433.745 db Ferencz József és IV. Károly király által alapított vagy korábbi alapítású érdemérem, és 1.855 db a szövetséges országok által kiadott érdemérem került átadásra. Ezek mellett több

tízezres példányszámba adományozták a frontszolgálat elismerésére alapított Károly-Csapat keresztet és sebesülési érmet.

A háború befejezését követően a résztvevő országok többsége Háborús Emlékérmeket alapított, jellemzően a harcokban résztvevők részére hadidíszítményes - kardok, rohamsisak, koszorú ábrázolása az érmeiken - és a kisegítő szolgálatot végzők, valamint az özvegyek és árvák részére - hadi díszítmény nélküli, vagy szalagszín változat az előzőhöz képest. Ezeket az emlékérmeket a szövetséges államok katonái is megkapták, ezért nagyon sok fényképen láthatunk olyan katonákat, akik 3-4 ország háborús emlékérmét is viselik. (Emlékérmek fotói a 15. oldalon.)

A háborúk allatti propaganda elsősorban a nyomtatott papírokon - plakát, képeslap, újság, fali képek, könyvek, verses füzetek stb.- másodsorban használati eszközökben - porcelán és cserép konyhai eszközök, asztali és fali dísz tárgyak - vonatkozásában jelent meg és emlékeztetett szeretteikre, szenvedéseikre. (Propaganda termékek fotói a 15. oldalon.)

Ma már nincs élő katonája a Nagy háborúnak:

-2008. május 27-én 108 éves korában hunyt el Küntler Ferenc, Ferencz József utolsó katonája, aki mind a két világháborúban harcolt. Bárati sváb családban Sósdon született. Születésétől 1946-ig magyar állampolgár volt. 1946-ban Németországba költözött és ott hunyt el.

-2009. július 25-én 111 éves korában hunyt el Harry Patch (angol származású) a világ 3. Európa legöregebb embere, aki még harcolt az első világháborúban.

-2012. február 07-én hunyt el 111 éves korában Florence Green (angol származású), aki ugyan fegyveresen nem, de 2 hónapos egészségügyi szolgálatot ellátva vett részt a világégásban.

Csak az emlékezés virágait köthetjük a háborúban elhunytak, eltűntek jelképes sírjaira.

Varga László

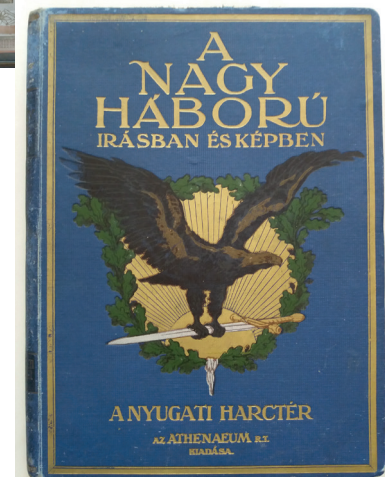

Központi Hatalmak országainak emlékérméi

Antant emlékérmék

Porcellán termékek háborús motívumokkal

Hímzett fali képek

Elesett katonákat ábrázoló képeslapok

I. világháborús emléktárgyak

Szépkorúak ünnepe

Szüreti felvonulás és mulatság

